

Jubilea a zprávy

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 45 (2000), No. 3, 259--262

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/141042>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2000

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

jubilea zprávy

NOVÝ ČASOPIS SINGLE MOLECULES

Fyzika pevných látek přechází již delší dobu postupně od trojrozměrných útvarů ke studiu látek s nižším počtem rozměrů, tj. k látkám dvojrozměrným (povrchy krystalů, tenké vrstvy, supermřížky), jednorozměrným a bodovým (např. kvantové tečky). Současně se zajímá o výzkum spektra vazebních elektronů při přechodu od molekuly k trojrozměrnému krystalu. Při tom se ukazuje, že při přechodu od molekuly ke krystalu vznikají stabilní geometrické útvary, tzv. nanometrické klastry. Všechny tyto nové látky mají vedle nových fyzikálních vlastností ještě zajímavé chemické vlastnosti a v poslední době se ukazuje jejich význam i pro hlubší poznání biologických procesů.

Tyto skutečnosti vedly k založení nového časopisu „Single Molecules“, který od ledna 2000 vydává americko-německé vydavatelství Wiley-Verlag Chemie. Šéfredaktorem je Dr. W. P. AMBROSE z Národní laboratoře v Los Alamos ve Spojených státech, který má 3 regionální zástupce a 16 členů redakční rady. Časopis bude uveřejňovat experimentální i teoretická sdělení o fyzikálním, chemickém a biologickém chování molekul jako samostatných celků a nanometrických klastrů v různých prostředcích. Další informace lze získat v informačním letáku, který je k dispozici v redakci PMFA.

Miloš Matyáš

CELOSTÁTNÍ KONFERENCE VÍTĚZŮ MATEMATICKÝCH, FYZIKÁLNÍCH A PROGRAMÁTORSKÝCH SOUTĚŽÍ

V rámci Dnů vědy '99 se uskutečnilo v historii první pracovní setkání — konference vítězů středoškolských soutěží: Matematické olympiády, Klokana, Středoškolské odborné činnosti v oboru matematika, Fyzikální olympiády, Středoškolské odborné činnosti v oboru fyzika, Turnaje mladých fyziků,

Programátorské olympiády ve školním roce 1998–1999.

Cílem konference bylo umožnit studentům výměnu odborných zkušeností, jednotně zhodnotit úspěchy studentů na střední škole.

Účastníci konference:

1. MARTIN DIENSTBIER; Gymnázium Ch. Dopplera, Praha; TMF, SOČ-F
2. ZDENĚK DVOŘÁK; Gymnázium V. Mavkovského, Nové Město na Moravě; PO
3. PETR FROLÍK; Gymnázium Ch. Dopplera, Praha; TMF
4. JAN HOUŠTĚK; Gymnázium, Pelhřimov; MO, FO
5. MICHAL ILLICH; Gymnázium Buďánka, Praha; PO
6. PETR JINDRA; Gymnázium, Kadaň; Klokana
7. PETR KAZÁR; Gymnázium Ch. Dopplera, Praha; TMF
8. FRANTIŠEK NĚMEC; Gymnázium Ch. Dopplera, Praha; TMF
9. PETR PĚVJANÍK; Gymnázium, Třebíč; SOČ-M
10. MIROSLAV POŠTA; Gymnázium, Pardubice; SOČ-F
11. VÁCLAV ŘEHÁK; Gymnázium Ch. Dopplera, Praha; TMF, SOČ-F
12. HANUŠ SEINER; Gymnázium, Pardubice; SOČ-F

Uspořádání konference zásadně podpořil PhDr. P. KRATOCHVÍL, CSc., člen Vědecké rady AV ČR, předseda Výboru ke Dnům vědy '99.

Konference se uskutečnila 22. 10. 1999 ve Fyzikálním ústavu AV ČR. Pořadatelé konference byly Komise pro talenty JČMF a Fyzikální ústav AV ČR za podpory Rady Projektu ASTRA 2000.

Předsedou konference byl RNDr. V. DVOŘÁK, DrSc., ředitel Fyzikálního ústavu AV ČR; místopředsedy konference doc. RNDr. K. SEGETH, DrSc., ředitel Matematického ústavu AV ČR, doc. RNDr. M. MAREŠ, DrSc., ředitel Ústavu teorie informace a automatizace AV ČR, doc. RNDr. ZDENĚK KLUIBER, CSc., předseda Komise pro talenty JČMF.

Fyzikální ústav AV ČR vytvořil optimální podmínky pro průběh konference.

Konference se dále zúčastnili: doc. RNDr. L. BOČEK, CSc., Ing. M. FATKOVÁ, RNDr. K. HORÁK, CSc., Mgr. I. HROZEK, RNDr. M. JANŽURA, CSc., Mgr. J. MACHÁČKOVÁ, doc. Ing. Š. ZAJAC, CSc., a další hosté.

Studenti hovořili o svých pracích, o svých zkušenostech z organizace soutěží. Jejich poznatky doplňovali přítomní odborníci dalšími aktuálními informacemi. Je sympatické, že někteří studenti budou ve svých pracích pokračovat i při studiu na vysoké škole.

Byly iniciovány podněty pro další rozvoj odborných soutěží, pro práci s talentovanými studenty.

Uspořádání konference bylo všemi přítomnými hodnoceno velmi pozitivně. Příští konference bude pojata v širším kontextu — zahrne i výraznější propagaci odborné práce mezi studenty středních škol.

Zdeněk Kluíber

KONFERENCE MATEMATIKŮ A INFORMATIKŮ

Dne 1. února 2000 se na katedře matematiky a informatiky Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity konal už 6. ročník konference středoškolských profesorů matematiky a informatiky. Této konference se zúčastnilo více než 70 profesorů středních škol nejenom z Ostravského regionu, ale přijeli i kantoři z jižní Moravy. Konference byla rozdělena do dvou sekcí, a to na sekci matematiky a sekci informatiky. V sekci matematiky přednesli přednášky doc. RNDr. EMIL CALDA, CSc., z Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy na téma *Pár podnětných příkladů o posloupnostech pro povzbuzení přemýšlivého pedagoga* a RNDr. JOSEF MOLNÁR, CSc., z Přírodovědecké fakulty Palackého univerzity na téma *Několik námětů a postřehů nejen ke geometrii na středních školách*. V sekci informatiky přednášeli Mgr. JAN PRECLÍK z gymnázia Náchod o autorských systémech pro počítačovou podporu výuky, Ing. JOSEF TVRDÍK, CSc., o výuce statistiky v odborném studiu na PřF OU, z Grady Publishing přijel RNDr. JAROMÍR ŠUBRT přednášet o výukových programech. Přijely také dvě profesorky z Wroclawské univerzity EWA KOLCZYK a MARIA PERLAK, které přednášely na téma *Technologia*

informacyjna w szkole — lekcje z uczniami i kształcenie nauczycieli w Polsce. Konference se konala ve spolupráci s gymnáziem v Bílovci a Jednotou českých matematiků a fyziků.

Eva Volná, Jaroslav Hančl

10. ROČNÍK MEZINÁRODNÍ MATEMATICKÉ SOUTĚŽE O CENU VOJTĚCHA JARNÍKA

Ve středu dne 5. 4. 2000 se na katedře matematiky Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity uskutečnil už 10. ročník Mezinárodní matematické soutěže o cenu Vojtěcha Jarníka. Tato soutěž vznikla před deseti lety a je určena pro studenty matematiky studující na vysoké škole. Pořádá se v Ostravě každým rokem a dělí se do dvou kategorií. První kategorie je pro studenty prvního a druhého ročníku vysoké školy a druhá kategorie je pro studenty třetího, čtvrtého a pátého ročníku.

Letošního ročníku se zúčastnili nejlepší studenti matematiky ze třinácti nejdůležitějších univerzit ve střední Evropě, konkrétně Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy, Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity, Přírodovědecké fakulty P. J. Šafaříka v Košicích, Matematicko-fyzikální fakulty Komenského univerzity v Bratislavě, Fakulty matematiky Jagelonského univerzity v Krakově, Matematického institutu Slezské univerzity v Katovicích, Fakulty matematiky ve Wroclavi, Fakulty matematiky v Poznani, Fakulty matematiky ve Varšavě, Fakulty matematiky v Budapešti, Matematického institutu v Szegedě a Fakulty matematiky Bělehradské univerzity. Před touto soutěží se na každé univerzitě konají jednotlivá předkola, kde se studenti nominují na soutěž do Ostravy. Jedná se tedy o středoevropskou elitu a většina těchto studentů jsou obvykle bývalí vítězové matematických olympiád v jednotlivých státech, respektive ti, kteří se umístili na předních místech.

V úterý dne 4. 4. 2000 ve 13.00 zasedala mezinárodní jury složená ze dvanácti zástupců jednotlivých univerzit (zástupce z Bratislavy se pro nemoc nedostavil), která vybrala čtyři příklady do každé kategorie.

Každá univerzita s sebou přivezla dva příklady, do každé kategorie jeden. Výběr příkladů není jednoduchá záležitost, protože se musí brát ohled nejen na kvalitu příkladů, ale také na jejich vyváženost, aby se třeba nestalo, že všechny příklady by byly z geometrie. Dále se zvolil předseda mezinárodní jury, kterým byl zvolen profesor MARCZISZEWSKI z Varšavské univerzity a který celou tuto soutěž řídil. Členové jury obvykle jsou bývalí účastníci mezinárodních olympiád, a tudíž mají s matematickými soutěžemi už nějaké zkušenosti.

Studenti soutěží o peníze. Za první místo v každé kategorii je 3500 Kč, za druhé 1500 Kč a za třetí 1000 Kč. Každý student za každý příklad získá jistý počet bodů, tyto body se sečtou a udělá se pořadník. Úlohy opravují jednotliví členové mezinárodní jury. Každá úloha každého studenta je opravena minimálně třikrát. Vyhlášení oficiálních výsledků proběhlo dne 6. 4. 2000 v aule Ostravské univerzity přibližně ve 12.00.

Na prvním místě se v první kategorii umístil TAMÁS TERPAI z Budapeštské univerzity, na druhém místě skončil GÁBOR KUN z téže univerzity a třetí místo patří MARCINU STEFANIAKOWI z Varšavské univerzity. Z České republiky se nejlépe umístil PAVEL POBRDŠKÝ z Karlovy univerzity v Praze a ze Severomoravského kraje skončil nejlépe STANISLAV ŽWAK z Ostravské univerzity. V této kategorii celkem soutěžilo 30 studentů.

Na prvním místě se ve druhé kategorii umístil PÉTER BURCSI z Budapeštské univerzity, druhý skončil MARCIN SAWICKI z Varšavské univerzity a třetí místo patří EUGENU KOVÁCSOVI z Bratislavské univerzity. Z České republiky se nejlépe umístil ROBERT ŠÁMAL z Karlovy univerzity v Praze a ze Severomoravského kraje skončil nejlépe PETR FIBINGER z Ostravské univerzity. V této kategorii celkem soutěžilo 26 studentů.

Jaroslav Hančl

ZPRÁVA O PRŮBĚHU OBNOVENÉ SVOČ

V roce 1989 byla přerušena dlouhá série celostátních soutěží ve studentské vědecké odborné činnosti. I nadále pokračovaly řešitelské soutěže, postrádali jsme však přehlídky odborných prací typu SVOČ. Proto se

Matematická vědecká sekce JČMF rozhodla, že se pokusí o obnovení soutěže v oboru matematika.

První ročník obnovené soutěže vysokoškoláků ve vědecké odborné činnosti SVOČ 2000 se konal při příležitosti Světového roku matematiky 5. května v areálu VŠB-TU v Ostravě-Porubě. Záštitu nad soutěží převzali rektor VŠB-TU Ostrava prof. Ing. VÁCLAV ROUBÍČEK, CSc., a předseda JČMF prof. RNDr. JAROSLAV KURZWEIL, DrSc. Přípravy odborného programu se ujal řídicí výbor ve složení doc. RNDr. Z. BOHÁČ, CSc., HGF VŠB-TU Ostrava (organizační zajištění), RNDr. O. ČEPEK, PhD., doc. RNDr. J. FRANCŮ, CSc., FSI VUT Brno, Mgr. D. HLUBINKA, PhD., MFF UK v Praze, RNDr. M. KOPÁČKOVÁ, CSc., FSv ČVUT v Praze, doc. RNDr. J. KRATOCHVÍL, CSc., MFF UK v Praze (předseda) a doc. Ing. E. PELANTOVÁ, CSc., FJFI ČVUT v Praze.

Soutěž proběhla netypicky v jediné celostátní úrovni. Přes poměrně krátkou lhůtu se přihlásilo 27 studentů: PETR KAŇOVSKÝ, MONIKA RYNDOVÁ (PřF MU Brno), MIROSLAV URBÁNEK (FSI VUT Brno), OTO PŘIBYL, LENKA RADOVÁ, TAJÁNA FUNIOKOVÁ (PřF UP Olomouc), PETRA ŠINDELÁŘOVÁ (MÚ SU Opava), RADOMÍR PERZINA (O-PF SU Karviná), SIMONA SOBKOVÁ, ONDREJ BARTOŠÍK (PřF UO Ostrava), DAVID HORÁK (FEI VŠB-TU Ostrava), PETR NEČESAL (FAV ZČU Plzeň), JIŘÍ MIKYŠKA, PETR CINTULA (FJFI ČVUT Praha), JAKUB DUDA, RADEK ERBAN, MARTIN ONDREJÁT, DAVID OPĚLA, JAN RYCHTÁŘ, DAVID JUST, FILIP KRŠKA, JAN KALINA, LENKA KOBÍŽKOVÁ, ARNOŠT KOMÁREK, MAREK JANATA, PAVEL KOUKAL, DANIEL KRÁL (MFF UK Praha). Řídicí výbor rozhodl, že všechny práce budou oceněny pozváním autorů na závěrečnou studentskou konferenci. Protože původně vyhlášené sekce byly velmi nerovnoměrně obsazeny, rozhodl výbor o přizpůsobení sekcí tak, že sekce Analýza a aplikovaná matematika bude rozdělena na dvě sekce Matematická analýza a Aplikovaná analýza a sekce Matematické struktury a Informatika budou sloučeny do jedné.

Po krátkém slavnostním zahájení, na kterém účastníky přivítal prorektor VŠB-TU prof. RNDr. P. WYSLYCH, CSc., se roz-

běhla vlastní práce v sekcích. Odborné poroty ve složení Mgr. M. POKORNÝ, PhD., doc. RNDr. K. SMÍTALOVÁ, CSc., prof. RNDr. L. ZAJÍČEK, DrSc. (Matematická analýza), RNDr. J. BOUCHALA, doc. RNDr. J. FRANCŮ, CSc., prof. RNDr. S. MÍKA, CSc. (Aplikovaná analýza), doc. Ing. R. BRIŠ, CSc., Mgr. D. HLUBINKA, PhD., RNDr. P. POPELA, Dr. (Pravděpodobnost a statistika), doc. RNDr. J. KRATOCHVÍL, CSc., prof. RNDr. J. MOČKOŘ, DrSc., doc. Ing. V. NOVÁK, DrSc., RNDr. P. PUDLÁK, DrSc. (Matematické struktury a informatika), měly velmi těžkou práci a shodly se na tom, že celkově byla kvalita prací i jejich prezentace na vysoké úrovni.

Autoři oceněných prací obdrželi finanční ceny, vítězům navíc doc. RNDr. B. PŮŽA, CSc., jménem Nadace Akademie Otakara Borůvky pro rozvoj matematiky věnoval biografii *Otakar Borůvka* a kazetu s autentickou nahrávkou rozhovorů s O. Borůvkou. Všichni si odvezli některou z publikací z historie české matematiky vydaných MVS JČMF ve spo-

lupráci s nakladatelstvím Prometheus a pamětní publikaci vydanou ke stopadesátému výročí založení Vysoké školy báňské v Ostravě.

Vyhlášení soutěže mělo velmi příznivý ohlas. Řada institucí ji podpořila; vedle již zmíněné VŠB-TU Ostrava to byly MFF UK v Praze, MÚ SU v Opavě, FSI VUT v Brně, Klub absolventů a přátel FAV ZČU v Plzni, MÚ AV ČR a MVS JČMF. Všem těmto institucím patří dík. Zvláštní poděkování přísluší ostravským organizátorům, kteří pod vedením doc. Z. BOHÁČE pro soutěž na půdě VŠB-TU připravili vynikající podmínky, a všem porotcům, kteří věnovali čas a úsilí hodnocení účastníků.

SVOČ v matematice se znovu úspěšně rozběhla. Příští ročník by se měl konat již v širším měřítku, pořadatelem závěrečné studentské konference bude Matematický ústav SU v Opavě.

Jan Kratochvíl, Jiří Rákosník

JUBILEA

60 let

Doc. RNDr. BOHUMIL ŠMARDA, CSc.
(Brno)
2. 10. 2000

Doc. RNDr. ZDENĚK VLÁŠEK, CSc. (Praha)
11. 10. 2000

Doc. RNDr. JIŘÍ VESELÝ, CSc. (Praha)
12. 10. 2000

RNDr. VLADIMÍR VORLÍČEK, CSc. (Praha)
20. 10. 2000

Doc. RNDr. JOSEF KOFROŇ, CSc. (Praha)
24. 10. 2000

KAREL BRANIŠ (Středočeská pobočka)
25. 10. 2000

RNDr. PAVLA KUNDEROVÁ, CSc.
(Olomouc)
30. 10. 2000

JAROSLAVA KROUPOVÁ (Praha)
15. 11. 2000

RNDr. NIVA ZÁRUBOVÁ, CSc. (Praha)
26. 11. 2000

RNDr. IVA KUPSKÁ (Brno)
1. 12. 2000

Doc. RNDr. MILAN ZVÁRA, CSc. (Praha)
14. 12. 2000